

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-4-25
Karar Sayısı : 19-24/373-171
Karar Tarihi : 04.07.2019

(Ortak Girişim)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Adem BİRCAN (Başkan V.)
Üyeler : Şükran KODALAK, Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER : Metin HASSU, Elif Sıdıka SARI, Alican KORKMAZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.
Fethiye Mahallesi, Havacılık Bulvarı, No:17, 06980,
Kahramankazan/Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş., Gökser Makine Enerji Hortum İthalat ve İhracat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti., Friterm Termik Cihazlar Sanayi ve Ticaret A.Ş., Anova Arge Teknolojileri Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Gürmetal Hassas Döküm Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında bir ortak girişim oluşturulmasına izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 24.05.2019 tarih ve 3510 sayı ile giren ve eksiklikleri 27.06.2019 tarih ve 4194 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 28.06.2019 tarih ve 2019-4-25/Öİ sayılı Ortak Girişim Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Bildirim konusu işlem, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ) ile Gökser Makine Enerji Hortum İthalat ve İhracat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (GÖKSER), Friterm Termik Cihazlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. (FRITERM), Anova Arge Teknolojileri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (ANOVA), Gür Metal Hassas Döküm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (GÜRMETAL) arasında TASECS İklimlendirme A.Ş. (OG) unvanlı tam işlevsel bir ortak girişim kurulması işlemidir.
- (5) İşlemin 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) kapsamında bir devralma sayılabilmesi için, aynı Tebliğ'in 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişim oluşturulmasını içerip içermediği değerlendirilmelidir. Bu kapsamda dosya konusu işlem açısından "ortak kontrol" ve "tam işlevsellik" unsurları incelenmelidir.
- (6) Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'un (Kılavuz) 50. ve devamı paragraflarında ortak kontrolün ortaya çıktığı başlıca durumlar; tarafların eşit oy hakkına sahip olması, stratejik kararların alınmasında veto haklarının bulunması ya da oy haklarının ortaklaşa kullanılması olarak düzenlenmektedir. Bu anlamda, ana şirketlerin kontrol edilen teşebbüsle ilgili önemli kararlarda (üst yönetimin atanması, bütçe, işletme planı, önemli yatırımlar gibi) mutabakata varmak zorunda olduğu hallerde ortak kontrol söz konusudur.

- (7) Bildirim Formunda da ifade edildiği üzere, taraflar arasında imzalanan Ortak Girişim Sözleşmesi'nde (OG Sözleşmesi);
- Ortak girişimin hisselerinin %(.)'sinin TUSAŞ'a (A Grubu), %(.)'sinin GÖKSER'e (B Grubu), %(.)'sinin FRITERM'e (C Grubu), %(.)'sinin ANOVA'ya (D Grubu) ve kalan %(.)'sinin ise GÜRMETAL'e (E Grubu) ait olacağı,
 - (.),
 - Yönetim kurulunun tüm üyelerin hazır bulunması ile toplanabileceği ve kararların oybirliği ile alınacağı
- öngörülmektedir. Değınilen OG Sözleşmesi hükümlerinden anlaşıldığı üzere, kurulması planlanan şirket TUSAŞ, GÖKSER, FRITERM, ANOVA ve GÜRMETAL tarafından ortak olarak kontrol edilecektir.
- (8) Bildirim konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma olarak değerlendirilmesi için aranan ikinci kriter ise üzerinde ortak kontrol tesis edilen işletmenin bağımsız bir iktisadi varlık niteliği taşıması, diğer bir deyişle tam işlevsel olmasıdır. Bu kriter ile ifade edilen temel amaç, kurulacak ortak girişimin kurucularından bağımsız olarak ilgili pazarda faaliyetlerini sürdürebilen ayrı bir teşebbüs olarak tanımlanabilmesini sağlamaktır.
- (9) Kılavuz'un 82. vd. paragraflarında bir ortak girişimin tam işlevsel olarak kabul edilebilmesi için ortak girişimin bağımsız olarak faaliyet göstermek bakımından yeterli kaynaklara sahip olması, doğrudan ana şirketlerle bağlantılı bir işlevin ötesinde bir faaliyet göstermesi, satış ve satın alma ilişkilerinde ana şirketlere bağımlı olmaması, kalıcı olarak faaliyet göstermesi gibi nitelikleri taşıması gerektiği düzenlenmektedir.
- (10) Kılavuz'da belirtildiği üzere, ana şirketler ile ortak girişim arasındaki büyük miktarlardaki satış ve satın alma ilişkilerinin, ortak girişimin tam işlevsellik niteliğinin değerlendirmesinde dikkate alınması gerekmektedir. Bu değerlendirmelerde ortak girişimin ana şirketlerine yaptığı satışların toplam üretimine oranı önemli bir unsurdur. Ortak girişim, cirosunun %50'den fazlasını üçüncü kişilere yaptığı satışlardan elde ediyorsa, bu tipik olarak bir tam işlevsellik göstergesi olacaktır. Bu oran %50'nin altında ise, olaya özgü bir analiz gerekli olup, operasyonel bağımsızlığın tespiti için ortak girişim ile ana şirketler arasındaki ilişkinin gerçek anlamda ticari nitelikte olması beklenmektedir. Bu kapsamda ortak girişim ana şirketlerine üçüncü kişilere davrandığı gibi davranacaksa, ortak girişimin tahmini satışlarının en azından %20'sinin üçüncü kişilere yapılacak olması yeterli olabilmektedir. Ancak bu açıdan yapılacak değerlendirmelerde pazarın yapısı da dikkate alınmalıdır.
- (11) Bildirimde ortak girişimin, uçar platformlardaki kabin içi iklimlendirme sistemlerinin tasarımı, üretimi, lojistik desteği, pazarlanması ve ihracatını temin etmek amacı ile kurulacağı, ilk etapta prototip üreteceği ve söz konusu üretimin beş yılda tamamlanmasının planlandığı; prototipin yeterli görülmesi durumunda seri üretime geçileceği, ortak girişim tarafından üretilmesi öngörülen ürünlerin ise hali hazırda Türkiye'de üretiminin bulunmadığı ancak ithal edildiği belirtilmiştir.
- (12) OG Sözleşmesi'nin 2. maddesinde yer alan “(.)” ve 6. maddesinde yer alan “(.)” hükümleri ve bildirim formundaki bilgiler incelendiğinde, tam işlevsellik şartının gerçekleşmesi için aranan şartların sağlandığı sonucuna varılmaktadır.
- (13) Açıklamalar doğrultusunda, bildirim konusu işlemin bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişim niteliği ile 2010/4 sayılı Tebliğ'in

5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemi olduğu görülmektedir. Ayrıca 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde belirtilen ciro eşiklerinin aşılmış olduğu, bu sebeple bildirim konusu işlemin izne tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- (14) İşlem taraflarından TUSAŞ, askeri uçak, helikopter, insansız hava aracı ve uydu sistemleri yanı sıra Airbus ve Boeing uçaklarının gövdelerinin bir kısmını üretmektedir. GÖKSER, savunma ve havacılık sektöründe iklimlendirme sistemleri, özel elektromekanik ekipman ve makine dahil olmak üzere özel savunma ve havacılık sektörlerine yönelik tasarım, üretim ve ar-ge yapmaktadır. GÖKSER tarafından üretilen savunma sanayine yönelik iklimlendirme sistemleri arasında uçar platformlara ilişkin bir kabin içi iklimlendirme sistemi mevcut değildir. Ticari ve endüstriyel soğutma sektörlerinde projelendirme, üretim ve satış faaliyetleri konularında faaliyet gösteren FRITERM, kanatlı borulu ısı eşanjörlerinde uzmanlaşmış olup iklimlendirme, endüstriyel soğutma, enerji ve proses soğutma sektörüne yönelik hemen her türlü kanatlı borulu ısı değiştirici üretimi yapmaktadır. ANOVA, savunma sektöründe silah sistemleri, kabin konsol sistemleri ve turbomakine sistemleri konularında hizmet vermektedir. Son olarak GÜRMETAL ise; alüminyum, çelik, paslanmaz çelik, titanyum ve nikel bazlı alaşım malzemelerini ve hassas döküm malzemelerini kullanarak, havacılık, savunma ve enerji sektörleri başta olmak üzere otomotiv ve sağlık alanında çeşitli ürünler üretmektedir. Metal döküm firması olan GÜRMETAL'in ürün portföyü içerisinde uçar platformlara ilişkin bir kabin içi iklimlendirme sistemi bulunmamaktadır.
- (15) Bu bilgiler ışığında, işlem taraflarının savunma sektörü içerisinde farklı faaliyet alanlarının alt kırılımlarında faaliyet gösterdiği, kurulması planlanan ortak girişimin ise Türkiye'de hâlihazırda üretimi bulunmayan uçar platformlarda kullanılacak kabin içi iklimlendirme sisteminin üretimini gerçekleştireceği, dolayısıyla tarafların faaliyetleri açısından işlem özelinde Türkiye sınırları içerisinde yatay veya dikey herhangi bir örtüşme bulunmadığı anlaşılmaktadır.
- (16) Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında, dosya konusu devralma işlemi sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında herhangi bir hâkim durum yaratılmasının veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağı ve işleme izin verilebileceği kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (17) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.